

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ&ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Νέοι και πολιτισμός, μια σχέση απρόθυμη»

Υπάρχει μια παράδοση στις έρευνες που σφυγμομετρούν τις προτιμήσεις του κοινού για τον πολιτισμό, τις επιθυμίες ή την αδιαφορία του, τι κερδίζει την προσοχή του, ποια τέχνη γνωρίζει άνοδο και ποια πτώση. Συνήθως, θρηνούμε με τα αποτελέσματα, κουνάμε με νόημα το κεφάλι για τα χαμηλά ποσοστά των Ελλήνων που επισκέπτονται μουσεία, που διαβάζουν βιβλία, που πηγαίνουν θέατρο ή κινηματογράφο. Σαν να επιβεβαιώνονται τα χειρότερα προγνωστικά για το μέλλον της χώρας, αναλαμβάνουμε, όσοι αγαπάμε τον πολιτισμό εν τη πράξει, να σχολιάσουμε με πικρία, ειρωνεία ή καθ' υπερβολή τα, κάθε φορά συγγενή δεδομένα. Πρόσφατα εκπονήθηκε από το ΕΚΠΑ, για λογαριασμό του υπουργείου Πολιτισμού, μια νέα έρευνα που **ανιχνεύει** τη σχέση των παιδιών, των νέων και των ευάλωτων ομάδων με τον πολιτισμό, στα χρόνια της κρίσης, καλύπτοντας ένα φάσμα δραστηριοτήτων, όπως η ανάγνωση, ο κινηματογράφος, οι επισκέψεις αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων, κ.ά. Ενδιαφέρουσα· και όχι υποχρεωτικά για να **ερμηνεύσουμε** τις αρνητικές πτυχές ως προϊούσα παρακμή. Αναφέρουμε ενδεικτικά:

Το 2015, στην Ελλάδα, το 77,8% των νέων (περίπου 8 στους 10), από 16 έως 24 ετών, δήλωσε ότι δεν επισκέφθηκε κανένα αξιοθέατο μέσα στον χρόνο. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση ο μέσος όρος, για τις ίδιες ηλικίες, είναι 52,5%. Το 2007 οι εισπράξεις των κινηματογραφικών ταινιών καταγράφονται σε 104,2 εκατ. ευρώ, ενώ το 2017 σε 58,5 εκατ. ευρώ. Οι δαπάνες των νοικοκυριών για εφημερίδες και περιοδικά στα χρόνια της κρίσης μειώθηκαν κατά 50%. Στους λόγους μη συμμετοχής σε πολιτιστικές δραστηριότητες νέων 16-24 χρόνων (για το 2015), προηγείται θεαματικά η **έλλειψη** ενδιαφέροντος (εάν υπολογίσουμε έναν μέσο όρο). Στην περίπτωση των παραστάσεων ένα 49,4% δηλώνει ότι δεν πήγε για οικονομικούς λόγους, ενώ ένα 44,2% από έλλειψη ενδιαφέροντος. Η διαφορά είναι μικρή. Το 2015-2016 ο αριθμός των θεατρικών έργων υπερδιπλασιάστηκε, οι παραστάσεις αυξήθηκαν κατά 30%. Προσφορά (έως και υπερπροσφορά) υπάρχει. Η κοινωνία, όμως, ανταποκρίνεται;

Πλασματικό το ερώτημα. Η ελληνική κρίση θα μπορούσε να είναι μιας πρώτης τάξεως δικαιολογία γι' αυτό που εμφανίζεται ως αλλαγή συνήθειας και σχέσης με το πολιτιστικό προϊόν. Χρησιμοποιούμε την «κρίση» όλο και περισσότερο προσχηματικά, έχοντας, ενδεχομένως, στο πίσω μέρος του μυαλού μας ότι όταν αποκατασταθεί η «κανονικότητα» η σχέση των νέων με τον πολιτισμό θα πάρει άλλη τροπή. Η εκδοχή αυτή, δραματικά παρωχημένη, παραμένει πεισματικά εκτός πραγματικότητας.

Ο κόσμος αλλάζει προς αδιευκρίνιστες ακόμα κατευθύνσεις. Δεν είναι μόνο το ψηφιακό μέλλον, το Netflix που κερδίζει διαρκώς θεατές, η οθόνη του υπολογιστή και του κινητού, το διαρκές σκρολάρισμα, το τσεκάρισμα των λογαριασμών μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που ευθύνονται για πολυδιάσπαση (και ελάχιστα λεπτά

συγκέντρωσης σε ένα θέμα). Είναι, πιο δομικά, η σχέση μας με την εικόνα, οι οξυμένες και την ίδια στιγμή ταλαιπωρημένες προσλαμβάνουσες, τα ερεθίσματα που πυκνώνουν και προσφέρονται ποικιλοτρόπως μέσα στο σπίτι· δεν χρειάζεται κανείς να μετακινηθεί. Η ηλεκτρονική επαφή δυναμώνει. Δεν είναι εύκολο να πει κανείς αν, ταυτόχρονα, η φυσική επαφή **εξασθενεί**. Ομως, η πρώτη, ασφαλώς εδραιώνεται.

Όταν, από την άλλη, η «έλλειψη ενδιαφέροντος» συναγωνίζεται σε ποσοστά τους «οικονομικούς λόγους», τότε η αποχή από τα πολιτιστικά δρώμενα δεν έχει να κάνει μόνο με τα χρήματα. Κι αν η γλώσσα των θεαμάτων γίνεται όλο και πιο ανοίκεια για τους νέους 16-24 χρόνων; Αν οι δημιουργοί και οι καλλιτέχνες επιβαρύνονται, από τη μετάβαση σε άλλη εποχή, με την υποχρέωση να επινοήσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης του κοινού; Ποιοι και πώς θα είναι οι τρόποι αυτοί επαφίεται στους αρμόδιους να δοκιμάσουν. Το εγχείρημα είναι κοπιαστικό αλλά την ίδια στιγμή και συναρπαστικό.

Ακόμη μια παράμετρος, κομβική για τη σχέση των νέων με τον πολιτισμό, είναι η σχέση με την οικογένεια. Με έναν θεσμό που έχει υποστεί πιέσεις και αλλοιώσεις, συνδιαμορφώνοντας μια γενιά παιδιών βουτηγμένων στον θυμό, στην επιθετικότητα, στην αδυναμία επαφής τόσο με το περιβάλλον όσο και με τον εαυτό τους.

Ναι. Οκτώ στα δέκα παιδιά δεν επισκέφθηκαν κανένα μουσείο ή πολιτιστικό χώρο. Γιατί, όμως;

(Καθημερινή, Μαρία Κατσουνάκη 10.02.2019)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

A1.

Να ενημερώσεις τους/τις συμμαθητές/-τριές σου σε 60-70 λέξεις για τις αιτίες που σήμερα οι άνθρωποι έχουν απομακρυνθεί από τον πολιτισμό, στηριζόμενοι/ες στις 3 τελευταίες παραγράφους του κειμένου (*Ο κόσμος αλλάζει προς... όσο και με τον εαυτό τους.*).

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

A2.

α) Στην δεύτερη παράγραφο του κειμένου να εντοπίσετε τον τρόπο και τα μέσα που χρησιμοποιεί η αρθρογράφος προκειμένου να πείσει τους αναγνώστες. Στη συνέχεια να επισημάνετε το επικοινωνιακό τους αποτέλεσμα αναφορικά με την πρόθεση της συντάκτριας. (μονάδες 5)

β) Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου με άλλες συνώνυμες, ώστε, όπου είναι δυνατό, το ύφος να γίνει απλούστερο (μονάδες 5):

ανιχνεύει, ερμηνεύσουμε, έλλειψη, Πλασματικό, εξασθενεί

γ) «Ναι. Οκτώ στα δέκα παιδιά δεν επισκέφθηκαν κανένα μουσείο ή πολιτιστικό χώρο. Γιατί, όμως;». Τι πετυχαίνει ο αρθρογράφος με τη χρήση του ερωτήματος στο τέλος του κειμένου; (μονάδες 5)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

A3.

Αξιοποιώντας το κείμενο καθώς και τις προσωπικές σας γνώσεις, σε ένα άρθρο 200-250 λέξεων που θα δημοσιευθεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό του σχολείου σου: α) να παρουσιάσετε δείγματα που αποδεικνύουν ο πολιτισμός μας περνάει κρίση και β) να αναφερθείτε στους τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να συμβάλει προκειμένου να φέρει πιο κοντά τους νέους με τον πολιτισμό.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Αν αυτό λέγεται πολιτισμός»-Μαρία Παλιούρα

Καλώς ήρθατε στον 21ο αιώνα των υψηλών επιτευγμάτων.

Θαυμάστε τον σημερινό κόσμο.

Κάποιοι νομίζουνε πως τον κατακτήσανε.

Σε μεγάλες πολιτείες από μπετόν εδώ και καιρό στοιβάχτηκαν ψυχές και όνειρα.

Μέσα σε λεωφορεία και δρόμους στο γκρίζο των πόλεων

μασκοφόροι κυκλοφορούν και σπαταλούν τη ζωή τους σκλαβωμένοι.

Άνθρωποι λέγονται.

Μα σαν άνθρωποι δε μοιάζουν γιατί κάποιοι πολεμάνε την ανθρωπότητα.

Ποιος θα την προστατέψει και θα υπερασπιστεί το δίκιο των αθώων;

Ποιος θα φυτέψει περισσότερο πράσινο και δε θα το κάψουν;

Ποιος θα φυλάξει τα δένδρα και τα λουλούδια;

Ποιος θα ακούσει το ρυάκι που κυλά στο δάσος;

Ποιος θα περπατήσει στα μονοπάτια της φύσης;

Ποιος θα ακούσει το κελάηδημα των πουλιών και θα πει στα παιδιά όμορφα τραγούδια;

Ποιος θα δει τα χρώματα της ανατολής και της δύσης του ήλιου στον ουρανό που κρύβονται πίσω από τα ψηλά κτίρια που κάποιοι φτιάξανε;

Πώς θα συνεχίσει η ανθρωπότητα

την ανθρωπότητα...

Στις θάλασσες αυτής της γης πολεμικά πλοία βρίσκονται.

Αν αυτό λέγεται πολιτισμός, τότε απέτυχε.

1η Δραστηριότητα

B1.

Σε μία παράγραφο 50–60 λέξεων να καταγράψεις τις σκέψεις της ποιήτριας που την οδηγούν στα ερωτήματα που θέτει. Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με στοιχεία του ποιήματος.

Μονάδες 15

2η Δραστηριότητα

B2.

α) Να εντοπίσετε αν το ποίημα ανήκει στην παραδοσιακή ή τη μοντέρνα ποίηση. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένα παραδείγματα από το ποίημα. (Μονάδες 6)

β) Στο ποίημα να εντοπίσετε και να καταγράψετε με συγκεκριμένες αναφορές τρία σχήματα λόγου; (Μονάδες 9)

Μονάδες 15

3η Δραστηριότητα

B3. Να υποθέσεις ότι είσαι κάποιος φίλος/η της ποιήτριας. Διάβασες το ποίημα της και της στέλνεις μια επιστολή καταγράφοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματα που σας δημιουργήθηκαν από τους προβληματισμούς της. (100-150 λέξεις)

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Μητρούσκας Δημήτρης (Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος)